

Doğu Karadeniz Bölgesi'nden ve Yeşilırmak Nehri Havzası'ndan Plecoptera (Insecta) tür kayıtları ve dönemsel (episodik) asidifikasyonun türlerin habitatlarının fiziko-kimyasal özellikleri üzerine etkisi

NİLGÜN KAZANCI*

Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Hidrobiyoloji Anabilim Dalı,
Biyomonitoring Laboratuvarı, Beytepe, Ankara, Türkiye.

[*İletişim: Prof. Dr. Nilgün Kazancı, nilgunkazanci@gmail.com]

ÖZ

1. Bu yayında, Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki çaylardan ve Yeşilırmak Nehri Havzası'ndan 13 Plecoptera tür kaydı verilmiştir.
2. Habitatların çözünmüş oksijen, sıcaklık, pH, kondüktivite, akıntı hızı, bulanıklık, kalsiyum ve magnezyum sertliği, nitrit, nitrat, amonyum ortofosfat, sülfat gibi fiziksel ve kimyasal değişkenleri verilmiştir.
3. Bahar ve erken yaz döneminde kar erimesi ve yağmur nedeni ile ortaya çıkan seller toplama yapılan istasyonlarda, ortofosfat konsantrasyonlarında yükselmeye (1.865 mg/l-2.686 mg/l) ve pH değerlerinin 4 ve 6.8 arasında düşük bir değerde (dönemsel asidifikasyon) olmasına neden olmuştur. Dönemsel asidifikasyon önemli bir sorun olup Türkiye'den ilk defa kaydedilmektedir.
4. Küresel iklim değişikliği, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde karın erken erimesine ve sellerin sıklaşmasına yol açmıştır.
5. Plecoptera'nın düşük tür zenginliğinin nedeni organik kirlilik, endüstri, rekreasyon, küresel iklim değişikliğinin uzun süreli etkisiyle habitatlarının bozulması olabilir.

ANAHTAR KELİMELER: Akarsular, çaylar, Doğu Karadeniz Bölgesi, dönemsel asidifikasyon, küresel iklim değişikliği, Plecoptera türleri, sel, su kalitesi, Türkiye, Yeşilırmak Nehri Havzası.